

emcdda.europa.eu

SAMENVATTING – SELECTED ISSUE DRUGSDELICTEN: VEROORDELINGEN EN ANDERE UITKOMSTEN

Europees Waarnemingscentrum voor Drugs en Drugsverslaving
Jaarverslag 2009 over de stand van de drugsproblematiek in Europa

Embargo: 10:00 MET — 05.11.2009

Inleiding

In dit 'Selected issue' buigen we ons voor het eerst over de straffen die in de Europese Unie aan delinquenten worden opgelegd voor de drugsdelicten die door hen zijn begaan ⁽¹⁾. In dit verslag wordt getracht op basis van de analyse van de statistieken van vorig jaar een antwoord te geven op de volgende vraag: wat is voor een delinquent de meest waarschijnlijke uitkomst wanneer hij door de politie wordt gearresteerd wegens een drugsdelict, zoals drugsgebruik, persoonlijk bezit van drugs of drugsaanvoer of -handel? ⁽²⁾

Veroordeling van gebruikers en dealers

- Zeventien landen rapporteerden de uitkomsten van hun veroordelingen met een onderscheid tussen de delicten persoonlijk gebruik en aanvoer.
- Dertien van de zesentwintig landen rapporteerden de soorten straffen (bijvoorbeeld een gevangenisstraf, een boete, taakstraffen) die aan drugsdelinquenten werden opgelegd met een onderscheid tussen de delicten persoonlijk gebruik en aanvoer.

Beëindiging van juridische procedures

- Twaalf landen konden substantiële gegevens leveren over het aantal formele of informele seponeringen door de politie of door openbare aanklagers, en vijf andere landen konden enkele indicaties van deze cijfers geven. Acht landen gaven geen enkele indicatie van het aantal dergelijke 'minder belangrijke' uitkomsten.
- In een indicatieve vergelijking tussen de statistieken van zes landen varieert het percentage geseponeerde zaken van 25 tot 90 % van de drugsdelicten die vorig jaar zijn gerapporteerd.

Soorten opgelegde straffen

- Voor persoonlijk gebruik werd in **Tsjechië, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Letland en Nederland** in de meeste gevallen een boete uitgedeeld, in **Polen en Kroatië** werd in de meeste gevallen een voorwaardelijke gevangenisstraf opgelegd en in **Italië, Oostenrijk, Portugal, Slowakije** en het **Verenigd Koninkrijk** werden overwegend waarschuwingen of voorwaardelijke straffen gegeven.

⁽¹⁾ Wegens verschillen tussen definities en gebruikte terminologie, gegevensverzamelingsystemen en statistische eenheden en hun rekenregels is de nauwkeurigheid van de vergelijkingen beperkt. Zie het 'Selected issue' en de online-bijlage voor meer informatie.

⁽²⁾ Eenvoudigheidshalve worden in het rapport de definities "gebruik of persoonlijk bezit" en "aanvoer of handel" afwisselend gebruikt.

- Veel gebruikers die door de politie worden gearresteerd komen niet voor de rechtbank, maar enkele veroordeelden voor drugsgebruik of persoonlijk bezit gaan direct de gevangenis in. Het hoge percentage recidive door drugsdelinquenten – volgens de beperkte beschikbare gegevens meer dan 60 % – kan dit voor een deel verklaren.
- Voor drugsaanvoer werd vaker een gevangenisstraf gegeven dan andere straffen. In **Tsjechië, Duitsland, Portugal** en **Slowakije** waren de meeste gevangenisstraffen voorwaardelijk. In twee lidstaten (**Nederland** en het **Verenigd Koninkrijk**) werden aan meer dan 10 % van de delinquenten die werden veroordeeld voor drugsaanvoer taakstraffen opgelegd.
- Wanneer in de nationale gegevens geen onderscheid was gemaakt tussen de soorten delicten en de percentages van de straffen voor alle delicten met elkaar zijn vergeleken, was nog steeds duidelijk dat in **Ierland, Luxemburg, Hongarije** en **Zweden** veelvuldig boetes werden gebruikt, in tegenstelling tot **Bulgarije** en **Roemenië**, waar overwegend voorwaardelijke gevangenisstraffen werden opgelegd.
- Als Finland, Zweden en Noorwegen met elkaar worden vergeleken, drie landen waarvan het juridisch stelsel, de culturele achtergrond en het consumptiepatroon vergelijkbaar zijn, zien we dat het percentage 'lichte' wetsovertreders dat een gevangenisstraf krijgt, in **Finland** het laagst is, terwijl in **Zweden** vaker gebruik werd gemaakt van onmiddellijke gevangenisstraf voor zwaardere delicten en in **Noorwegen** vaker gebruik werd gemaakt van taakstraffen.
- Alleen in **Ierland, Hongarije, Nederland, Polen** en het **Verenigd Koninkrijk** wordt regelmatig gebruik gemaakt van taakstraffen. In de meeste verslagen komt deze straf slechts zeer zelden voor.

Zwaarte van de opgelegde straffen

- Dertien landen rapporteerden de lengte van de opgelegde gevangenisstraffen, maar niet altijd in direct vergelijkbare vormen. Sommige kleinere landen rapporteerden alle gedurende het jaar opgelegde straffen afzonderlijk, terwijl grotere landen een 'gemiddelde' opgaven.
- De gemiddelde duur van een gevangenisstraf voor gebruik of persoonlijk bezit varieerde in de verschillende landen van 1 tot 29 maanden.
- Voor drugsaanvoer bedroegen de gemiddelden tussen 1 maand voor kleinschalige verkoop en 38 maanden voor drugshandel op grotere schaal.
- Lange gevangenisstraffen waren relatief zeldzaam. De statistieken bekrachtigen de stelling dat er in Europa weinig 'drugsbaronnen' of 'drugskoningen' zijn, maar dat deze moeilijker te veroordelen zijn dan kleinere, beter zichtbare drugshandelaren.

Soorten drugs

- De drugssoort waarop de veroordeling betrekking had, was alleen gerapporteerd door **Tsjechië, Cyprus, Nederland, Portugal, Slowakije** en het **Verenigd Koninkrijk**. Ondanks deze beperkte statistieken komt duidelijk naar voren dat de gemiddelde veroordelingen per drugssoort verschilden, zelfs in landen waar de verschillende soorten drugs door de wet als gelijk worden beschouwd. Dit suggereert dat rechtbanken verschillen zien in de schadeomvang of de ernst die in verband wordt gebracht met de diverse drugssoorten die niet door de wetgeving worden voorzien.

Therapie of counseling als alternatief

- Ondanks unanieme politieke steun in heel Europa voor therapie in plaats van straffen voor verslaafden, rapporteerden 14 van de 26 landen hiervoor geen statistieken.
- Als het totaal aantal mensen dat in therapie gaat niet wordt bijgehouden, zal het onmogelijk zijn de succespercentages voor therapie te berekenen, wat toch van cruciaal belang is voor beleidsplanning.

Een mogelijk evaluatiemiddel

- In het nieuwste EU-drugsactieplan worden de lidstaten opgeroepen te “zorgen voor voortdurende evaluatie van het drugsbeleid”. Een procesevaluatie met gebruik van statistieken van veroordelingen en andere uitkomsten om te begrijpen hoe juridische veranderingen ten uitvoer zijn gelegd, zou een relatief eenvoudige, maar essentiële stap zijn voor een dergelijk hulpmiddel. Landen zouden aan de hand daarvan kunnen inschatten hoe de meeste delinquenten het strafrechtssysteem uitkomen en of ze de wegen volgen die wetgevers voor ogen hadden dan wel een andere route namen. De evaluatie zou ook kunnen bijdragen aan het meten van de effectiviteit en doelmatigheid van het systeem.